

Resebrev Nr 30

6-12 augusti 1973

FÄRÖARNA – STREYMOY-BORDOY-FUGLOY-KLAKSVIK

Andra delen av en treveckors resa på Färöarna med fjällvandringar nu på de nordliga öarna med sina dramatiska stup, imponerande fågelberg och små bosättningar. 20 år gammal och reste tillsammans med nyfunne kompisen Håkan och bodde i tält trots genomgående uruselt väder med regn och snålblåst. Likväl en storartad upplevelse, och i Klaksvik fick vi bo bekvämt på sjömanshemmet och träffade en gullig tant som fattade tycke för oss, bjöd hem oss och tre månader senare skickade underbara hemstickade färingska ylletrojor till oss i Sverige.

Vandring i fjällmiljö på Färöarna (Føroyar)

Trots att Färöarna är öar i Atlanten och vars högsta höjd över havet är ytterst marginell påmnner naturmiljön helt om skandinaviska högfjäll. Detta faktum lockade mig att fara dit sommaren 1973 och vandra över dessa färingska fjäll och med båt mellan öarna – det fanns ännu inga broar. Jag var också som nybliven etnologistudent vid Lunds universitet fascinerad av den rika folkkulturen i Føroyar. Hade för avsikt att resa runt på egen hand, men träffade på vandrarhemmet i Torshavn en annan svensk ensamresenär, Håkan Lorantz från Karlshamn, och vi fann varandra och reste nästan två veckor tillsammans, och delade på min utrustning i form av tält, stormkök och faktakompendium om öarna och människorna som lever där.

Detta är en fortsättning på Resebrev 12 om resan från Danmark och första tiden i huvudstaden Torshavn. Gå till resebrevet.

5 august 1973

Första fjällturen

Dags att lämna Torshavn för en resa runt i Färöarnas norra arkipelag. **Håkan** (*bilden*) och jag hade ju kommit överens om att han följer med mig på denna resa som jag noggrant planerat. Steg upp klockan 07:30, packade våra ryggsäckar och åt frukost, varefter vi lämnade vandrarhemmet och gick till busstationen. Massa engelsmän for med samma buss

Bussen avgick klockan 08:30 med destination Tjørnuvik på ön Streymoys nordspets, samma ö som Torshavn är belägen på fast i andra änden, Torshavn vid sydspetsen. Streymoy (Strömö) är den största ön i Føroyar. Vi hade tur och fick de sista sittplatserna i bussen. Resan var angenäm, en underbart vacker väg, men lång och tog flera timmar.

Framme i Tjørnuvik var vi laddade och måna om snabbt ge oss i kast med fjällvandring. Vi började vandra uppför de branta sluttningarna till fjället Melin vars topp är 764 meter hög och skiljer bygderna Tjørnuvik och Saksun åt. Alla bosättningar på Färöarna kallas för bygder. Vi följde en led mellan dessa två bygder över fjället.

Skönt i tältet men iskall natt

Klockan 14 nådde vi en platå och vi pausade och lagade mat, spaghettisoppa. Så vidare, och när vi nått en punkt där man kunde skymta Saksun beslutade vi oss för att slå läger. Hittade en nästan helt torr plats och jag satte upp mitt nyinköpta Grönlandstält (Fjällrävrens), så smart med bara en stång i mitten och ett tält man kan sätta upp på några minuter, otroligt bra när det regnar – eller man är i myggrika trakter.

Färdiga med tältet tog vi en skön promenad utan packning. Mängder av får i terrängen och ett intensivt fågelliv, bland annat labbar. Tillbaka till tältet klockan 19. Skönt sitta därinne och njuta av en kopp te som vi tillagat, och en hutt vodka som sängfösar – Håkan hade köpt en flaska på planet till Färöarna. Jag kröp ner i min sovsäck vid 22-tiden.

På natten blev det iskallt.

6 augusti 1973

Klockan 20.05. Efter en hård dagsvandring om drygt en mil ifrån vår sovplats på fjället ovanför bygden Saksun på Streymoys nordsida har vi så tagit oss via landsvägen genom Saksundalen ner till Hvalvik som ligger alldeles vid Sundini, sundet mellan Streymoy och Eysturoy (Österö), som här är så smalt som 50 meter.

Vår tältplats är belägen 100 meter upp på sluttningen ifrån sundet och härifrån kan vi i en vacker solnedgång över fjällen på Eysturoy se ned på den ännu inte färdiga bron som är den första överhuvudtaget på Färöarna och alla därför talar om här.

På andra sidan sundet syns med jämna mellanrum små bygder som förenas såväl med landsväg som med båt. Alla hus ligger inom 50 meter från vattnet, sedan är det helt tomt på sluttningarna bortsett från får som betar gräset. Dessutom bryts landskapet överallt av små bäckar – ett resultat av det myckna regnandet.

Just nu sitter jag och svalkar fötterna i det kalla vattnet i den bäck som vi har bredvid tältet. Här tar vi vårt dricksvatten och här tvättar vi oss.

Håkan sitter en bit upp i backen och läser i ett av mina kompendier om färöisk folkkultur. Imorgon ska vi ta oss över till Eysturoy och gå över fjällen till bygden Funingsbotnur.

Ösregn och snabba väderomslag

Vaknade imorse av att det ösregnade ute och detta trots att det igår kväll var en strålande afton med ljusa moln. Men regnet var bara skurar och vi gick upp vid 10 i strålande solsken och gick ut i den morgonkyliga luften och försökte värma upp oss med rörelse efter den kalla natten i tältet.

Så drack vi kaffe och åt smörgåsar innan vi packade ihop och ned tältet. Just när vi var klara kom regnet igen. Det blev på med regnstället och så iväg ifrån vår underbart belägna tältplats nedför den rätt branta sluttningen som var rätt otäck med halt, slipprigt gräs, till bygden Saksun – bestående av kyrka och några gårdar längst in i en fjordvik och med väldiga fjäll åt sidorna. Kom ner på en halvtimme och precis då slutade det regna och ett strålande solsken kom, som sedan i stort sett fortsatt hela dagen.

Duegården i Saksun

I Saksun finns det en gård, Duegården, som är delvis museum. Den är inredd precis som alla gårdar var på Färöarna från medeltiden och fram till slutet på 1800-talet med hjallur (sovkupéer vid väggarna) öppen spis utan spjäll, torv som bränsle, färöisk spinnrock utan slända och så mängder av gamla redskap och föremål. En fågelvinge är en fin borste.

Gården drives även traditionellt, man har 200 slaktfår, och den gamla damen som bodde där stickade själv tröjor som man kunde köpa.

Vi kom dit vid 11-tiden, och öppethållandetiden var 14-16 men det gjorde inget. Vi fick in och titta (och betala 2 kronor var) och beundra. Det visade sig att hon också hade en liten affär i samma hus, och där inhandlade vi dagens mat – en burk korv och ett paket potatismos.

Lång landsvägsvandring

Just i Saksun finns det lax i vattnet, främst då i en liten sjö ovanför bygden, och där vimlar det av nöjesfiskare. Tanten berättade för oss att fisket i havsviken samt på ena sidan av sjön är fritt, på den andra skall man betala 5 kronor.

Detta inspirerade mig till att plocka upp mitt medhavda fiskesp, och så gick vi ner till stranden. Provade att kastal men fick inte mer än bottennapp så därför slutade vi så småningom och började den långa landsvägsvandringen klockan 14.

Efter någon timmes gång stannade vi och åt middag invid älven, därefter gick vi ett sträck resterande bit till Hvalvik dit vi kom klockan 17.30. Detta är en centralort med bland annat skola, och en restaurang finns det också. Vi stannade till där och drack kaffe samt gick på toaletten. Jag läste en färöisk dagstidning och förstod väl innehållet.

Första brobygget i Føroyar

Sedan gick vi kilometern till Streymnes, platsen för brobygget och lade oss med tältet på fårberget. Drack te och åt smörgåsar innan vid slafade kl 22. Först dock en liten sängfösare. För att slippa frysa denna natt bytte jag ej om till nattdräkt som vanligt utan låg i alla mina kläder + rock i sovsäcken. Om fötterna hade jag mina afghanska yllesockar och hela fotslutet stoppade jag in i min stora packpåse, köpt i förra veckan för 24 kronor. Resultatet blev gott – inget fryssande alls.

7 augusti 1973

Klockan 18.20, en bit upp på fjället Ritufjell, 640 m högt, där vi camperar på läslutningen och kan tita ned på den fina, asfalterade vägen söderifrån mot samhällena Leirvik och Fuglafjörður, Färöarnas femte största stad med 1225 invånare. Gick upp vid 10-tiden idag och då var det tråkigt väder – mulet, kallt och regnskurar. Senare har det varit solsken emellanåt men molnigheten har dominerat fast utan regn.

Dock fick vi inleda dagens vandring med att gå klädda i regnställ, detta sedan vi ätit och packat ihop vid 11-tiden. Vi gick ned till vägen och bort till brobygget. Alldeles bredvid detta hade man en tillfällig gångbro och genom att utnyttja den sparade vi in 5 kr som det kostar att passera sundet med färja ifrån Hosvik.

Funningsfjörður på Österö

Nu kom vi alltså över på Eysturoy (Österö). Enligt kartan skulle det gå en stig över fjället ifrån bygden Nordskáli till Funningsbotnur. Eftersom man skulle följa en stor bäck ända upp till krönet och man skulle igenom en fjällport synlig redan från början var det inga som helst problem med att hitta rätt väg.

Vi började uppstigningen och solen började skina. Det medförde att vi snart var genomsvetta, ty vi skulle på ungefär 2 km stiga 400 m på svårforcerad, lös mark. När vi hade det värsta avklarat pausade vi, bytte kläder och svalkade oss med bäckvatten. Sedan hade man nya krafter att ta sig upp till en platå där en liten sjö var belägen vid foten av de 2 fjäll vi passerat emellan.

På andra sidan sjön var det en myr som vi endast genom att följa rösen kunde passera utan alltför många neddimningar i gyttjan. Sedan ledde rösen nedåt igen, ned till Funningsfjörður, den långsmala fjorden mitt på nordsidan av Eysturoy, vid vars innersta vik Funningsbotnur är beläget.

Halvvägs ned rastade vi för middag då vi tillagade ett av mina paket med frystorkad mat

– kyckling med champinjonsås. Jättegott men otillräckligt fastän vi åt smörgås också.

Kom så ned till bygden, vi ställde ryggsäckarna vid en gårdsgård och vandrade sedan igenom den lilla byn och kollade om det fanns någon affär. Vi frågade en kille, och visst fanns det en affär.

Dit gick vi och köpte bröd, vi fick ett stort rätt hårt rågbröd som ser jättegott ut, en liter mjölk, en konservburk Corned Beef, kex och så slutligen när vi frågade efter färsk fisk så plockade hon i affären fram ur sitt eget frysskåp privat fisk som hon sålde för 2 kronor – det gällde en bit av en mycket stor fisk som hon tyvärr inte kunde ge något namn som jag förstod på.

Alltihop gick på 20 kr, 10 kr var. Med maten gick vi åter till våra ryggsäckar, packade ner maten och planerade vart vi skulle ta oss. Beslöt att ta landsvägen (som går till Funningsbotnur) en 3-4 km söderut och sedan ta en ny fjällstig upp 500 m på 1 km:s fågelväg som så småningom skulle leda ut till Fuglafjörður på östsidan av ön.

Lift till laxodling

Började gå (med ryggsäcken som blivit betydligt lättare sedan Håkan tagit tältet och min axeläska) men efter 500 m kommer plötsligt en bil bakifrån och han stannar och frågar oss om vi vill följa med någonstans.

Jag förklarade vart vi ämnade oss och då kunde han glädja oss med att han skulle ta oss runt alla fjällen och nästan ända till Fuglafjörður, ty han skulle till Leirvík där han bodde. För andra gången på dessa dagar har jag alltså fått lift, och denna mannen var jättetrevlig och språksam.

Han beskrev vägen och platserna vi passerade. Plötsligt frågade han om vi ville titta på laxodlingen vi just passerat. Visst, sa vi – så han stannade, vände och tog oss till odlingen som han demonstrerade för oss.

Bördigaste bygden

Därefter passerade vi det bördigaste området jag sett hittills på Färöarna. Sydragöta och Nordragöta var fulla av rätt stora fält, där alla höll på med den viktiga höskörden. Gräs till hö är det enda som odlas numera, bortsett från små potatisodlingar o dyl. I hamnarna låg flera fiskebåtar och sillfabriker fanns i varje samhälle. Dessutom är vägen här den bästa hittills – asfalterad, jämn.

Här ska finnas en varm källa någonstans nedanför där vi nu ligger, ty jag sa till mannen som körde oss om den och då släppte han av oss en bit in på vägen till Leirvík och sa att den skulle finnas strax till vänster om vägen, ned mot fjorden. Själv hade han aldrig varit vid källan, som är den enda på Färöarna, trots att han alltså bodde 5 minuters bilväg ifrån den.

När vi kom hit vid 16.30 brydde vi oss inte om att titta på källan utan istället gick vi upp t. höger om vägen och på en platå ligger vi nu. Sensationellt nog så finns här inga ordentliga bäckar i närheten så vi får nöja oss med små rännilar där det droppar vatten.

Ljungpipare och labbar

Håkan ligger och läser i Färö-kompendiet samt tittar i fågelboken. Vi har sett en rad fina fåglar, inte speciellt idag, men igår kunde vi identifiera flera ljungpipare i Saksundalen. Uppe på fjället i förrgår såg vi labbar av flera slag, vanlig labb och storlabb som livnar sig på att stjäla fisk från tärnorna.

Vi undrade just vad det gällde när vi såg en del fåglar av måsformat, men inga måsar, som jagade mindre fåglar och med fågelbokens hjälp löstes problemet. Korpen har vi också

sett, det är den värste småfågelsdödaren sedan människorna utrotat rovfåglarna som tidigare var herrar på täppan.

Vi ska väl ta och steka vår fisk nu och äta kvällsmål på fjället. Ah – det ska bli gott.

Mina skor är förresten rätt illa medfarna. Sömmarna håller på att gå upp, och skosnörena är knutna 4 gånger på var sko. Nästa gång jag vandrar i fjäll eller liknande skall jag ta kängor med, man går stadigare med sidorna och man tål vattnet mer.

Det blev en excellent måltid, underbar fisk, grovt rågbröd med smör, mjölk och te. Åt vid 20.30.

Lika hårt som fårens korvar

Tvingades göra mina behov, och gjorde det med god framgång cirka 25 meter från tältet. Lika hårt som fårens korvar. Så blir det när man jobbar och tar ut all näring som kan fås ur maten.

Gick till kojs vid 21.30, frös då men blev snabbt varm om såväl händer som fötter.

8 augusti 1973

Steg upp vid 11 och åt frukost, gick vi ned för berget och letade efter den varma källan. Vi hittade den emellertid ej, utan gick igenom fårhagarna nedanför landsvägen kilometrarna till Fuglafjörður för att ta båten till Bordoy och staden Klaksvík, Färöarnas näst största stad. Det var uppehållsväder då. Efter att ha ställt ryggsäckarna gick vi in i en affär och handlade – skosnören, mjölk, margarin, två paket soppa + blåbärssoppa, vykort + en del annat för 17 kronor var.

Illaluktande fiskfabrik

Sedan promenerade vi en stund i Fuglafjörður, en stad som är helt uppbyggd på fisket – en stor illaluktande fabrik dominerar hamnen. I god tid före båtens avgång klockan 14.15 med M/S Ternan till Klaksvík gick vi ombord.

På båtarna här användes ett ovanligt lastningssätt för bilarna. De vinschas ned i lastrummet där de sedan packas. Vi satt däremot uppe i salongen tillsammans med en hel del andra människor under de 25 minuter som färden över till Färöarnas näst största stad med 4 200 invånare tar. 9 kronor kostade det.

Under resan kunde man betrakta öarna Kalsoy och Kunoy till vänster, två långa, höga och med nästan raka stup överallt från topp ned i vattnet. Att det fortsätter under vattnet bevisar djupen. Några hundra meter väster om Kalsoy är det 188 m djupt, i sundet mellan Kalsoy och Kunoy är det 133 meter. Trots det har det vuxit upp några små bygder, fyra på Kalsoy östsida och två på Kunoy.

Efter att ha rundat en udde kom man så in i Klaksvíks hamn, en stor fiskehamn på Bordoy. Vi gick ifrån båten, nonchalerande taxibilarna, till centrum och där till posten, ty jag skulle posta ett brev. Sedan beslöt vi att gå på nåt café och fundera på vad vi skulle göra härnäst. Av en person vi frågade fick vi veta att det enda stället som hade öppet vid denna tiden var Sjömanshemmet, som för övrigt driver hotell – 30 kronor/natt. Vi tog oss dit och där fanns en servering där en del orsbor satt. Vi tog kaffe, två smörgåsar och tårta. 7 kronor per man!

Med karta och broschyrens hjälp beslöt vi så att vi skulle ta oss till Norðdepil över fjället och övernatta någonstans rätt snart ty vi hade inte fått någon middag än.

Från Klaksvík till Norðdepil går det bilväg, men den består av två långa tunnlar, 4 respektive 2,5 kilometer långa och där man kommer upp i dagsljus efter första tunneln i bygden Ar-

nafjördur. Antingen måste man betala 9 kronor för en taxi-resa hela vägen, eller promenera över bergen. Vi beslöt att gå dit och sedan ta taxi på retur-resan.

Blöta kläder, skor och ryggsäckar

Medan vi hade fikat, hade det börjat regna. Alltså fick vi ta regnställ på och sedan börjar vandra. Enligt kartan skulle man gå bortåt mot tunneln men redan innan bebyggelsen slutar i staden skall stigen börja med att långsamt föra en upp längs sluttningen

Borta vid tunneln skall man redan ha uppnått en höjd av 150–200 meter och sedan skall man ta sig rakt upp över bergskränet.

Vi missade stigens början, så när bebyggelsen upphörde tog vi och gick vi igenom en massa inägor, passerade igenom grindar och över stängsel och upp i utmarken där vi fann stigen. Det var en väl upptrampad stig vi gick på, men den låg på en sluttning utan några avsatser, så vi kunde inte slå nattläger förrän efter att ha kommit upp ovanför tunneln, då med blöta kläder, skor och ryggsäckar.

Under ett tillfälligt uppehåll i regnet satte vi upp tältet och jag in i det. Håkan stannade kvar ute och lagade till vår middag: skotsk grönsakssoppa. Smakade gott innan vi kröp till kojs.

Då min rock var blöt av kondens under regnstället kunde jag inte ta den på mig och då byxorna likaledes var fuktiga av samma orsak blev den frusen tillställning med kraftig vind och hårt regn större delen av natten.

9 augusti 1973

Skräckfylld tunnelpassage

På morgonen var det uppehållsväder och vi kunde fortsätta vandringen över fjället. Upp till toppen och sedan nedför. Hela tiden var det väl utstakat med rösen och upptrampat. På nedvägen kom vi till och med att plötsligt ha järnräcken som hjälp vid passagen av ett halt och brant bergsparti, visserligen var de gamla och rostiga, men de visade likväl stigens betydelse som transportled tills vägtunneln byggdes.

Efter mindre än en timme var vi nere i Arnafjördur och fann att det endast var ca 20 meter mellan tunnlar. Vi gick bort till tunnel nr 2 för att se om det eventuellt fanns en gångbana och belysning. Någon skylt om förbud mot gångtrafik fanns nämligen inte att finna. Vad vi fann var en körbana för smal för två bilar att mötas utom vid mötesplatser, och helt mörk utom allra längst bort – där såg man ljuset från andra hållet – tunneln gick tydligen spikrak genom berget.

Nu kände vi en väldig frestelse - skulle vi försöka promenera genom tunneln eller skulle vi ta och göra en ny fjällvandring 550 meter upp som säkert skulle ta tre timmar. Efter att

ha stått en stund och konstaterat att biltrafiken var ringa bestämde vi oss för spänningen. In i tunneln och så gå, gå och åter gå på en slät och rak körbana. Efter en stund var det enda vi såg de bägge hålen, inte ens varandra kunde vi se.

Tryckte oss mot bergväggen

När bilar kom gick vi bort till diket och tryckte oss mot den våta bergväggen. Visst kändes det lite konstigt när de rusade förbi, och ännu mer när en del som sett oss bromsade in - tänk om de sladdade på den hala vägen. Lyckligtvis skonades vi från tråkigheter. Taxibilarna körde våldsamt fort och de kände precis till var mötesplatserna låg ty först i sista sekunden väjde de undan för mötande bilar i samma våldsamma fart.

När vi gått i 20 minuter kommer så en taxibil som sett oss ifrån en mötesplats och stannar och föraren och ropar till oss att hoppa in, det är förbjudet att gå i tunneln. Vi som nästan var komna igenom hela tunneln avvärjde denna uppmaning som skulle lett till att vi kommit tillbaka till utgångspunkten, och taxibilen körde.

Strax därpå kom vi ut vid Norðdepil och kunde konstatera att vi bägge skitat ner regnställ och ryggsäckar med lera ifrån bergväggen men vad gjorde det efter en sådan upplevelse.

Håkan Illamående

Klockan är 19.30 Ligger i tältet alldeles utanför Norðdepil, beläget på Bordoys östra sida, vid sundet Hvannasund över till Vidoy, och hör på regnets smatter mot duken. Vi har varit här sedan kl 14, Vi beslöt att tälta alldeles utanför Norðdepil eftersom båten ut till öarna Svinoy och Fugloy avgår härifrån redan klockan 10.00 imorgon. Vår avsikt är ta oss till den östligaste ön bland Färöarna, Fugloy (Fågelön) – en liten oansenlig ö, men det ska finnas en del fågelberg att se på.

Så fort vi kom hit till Norðdepil satte vi upp tältet, och Håkan kröp in och lade sig, ty han hade blivit illamående. Han är dock på bättringsvägen. Jag lagade till mat ute i regnet – kokte ris jag hade med från Sverige och så burken med Corned Beef. Håkan åt lite men det blev jag som åt huvudparten.

Det blev en rätt tråkig eftermiddag med Håkan sjuk, regn och blåst ute och kallt inne i tältet. Jag fördrev tiden med att börja läsa **Jan Fridegårds** "Trägudars land" och läste cirka 60 sidor liggande i sovsäcken. Jag lagade också till en liter blåbärssoppa som vi drack upp och värmdde oss med innan vi slafade för gott vid 20-tiden.

Hemsk vindpinad natt

Natten blev emellertid hemsk för min del, jag frös något fruktansvärt. Trots att jag var fullständigt påklädd med tröja, nattdräkt, rock, handskar och sockor och med fötterna i en säck frös jag. Orsaken var det mesta var lite fuktigt eller blött och så var det en pinande vind som trängde rakt igenom tälten.

Ävenså påverkade det att det var en kall, hård yta på marken där vi tältade, och utan isolerande liggunderlag är det rätt otäckt. Efter halva natten tömde jag ur min ryggsäck och la mig på den – obekvämt men man slapp den kalla marken.

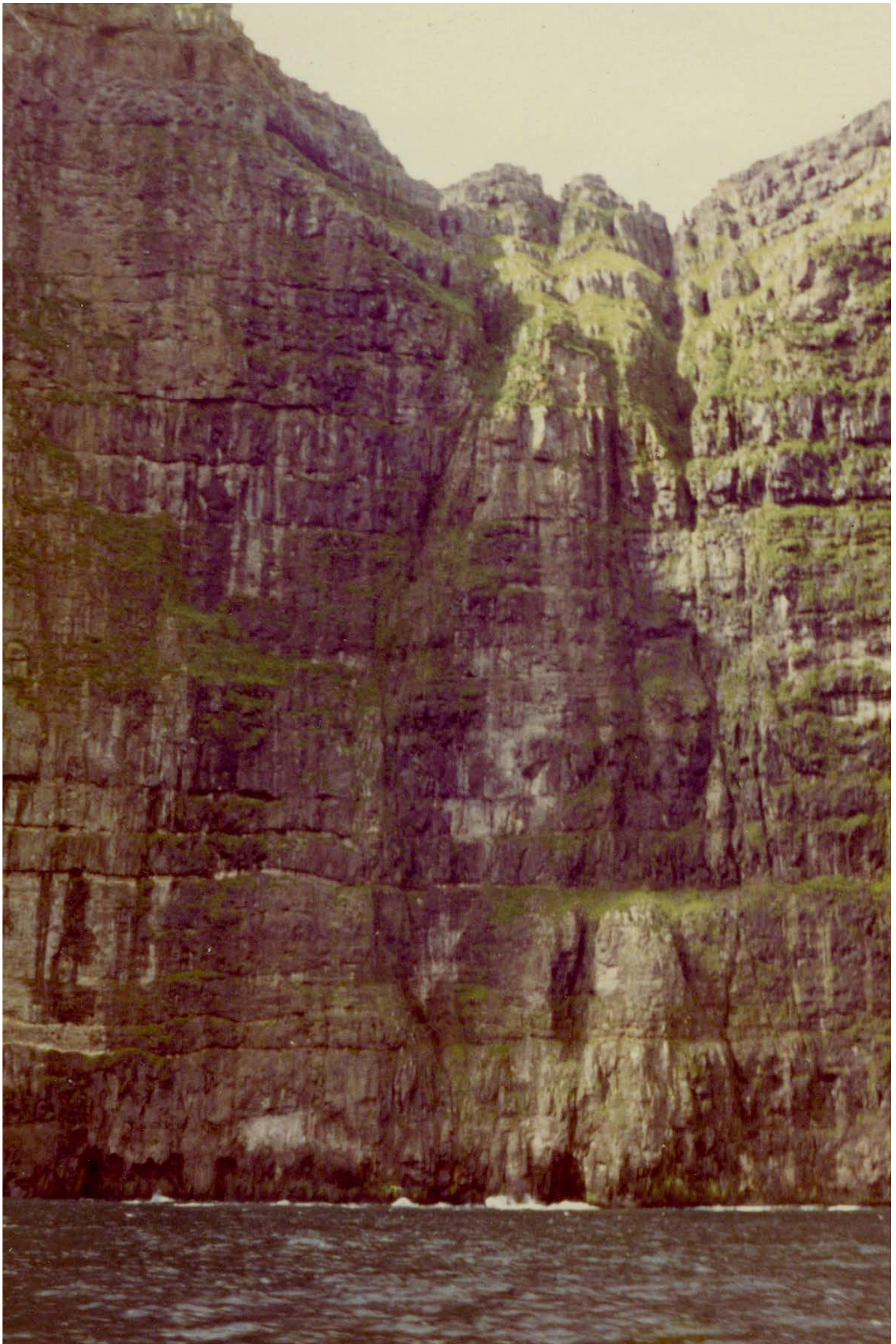
10 augusti 1973

Hög dyning ute på Atlanten

Gick upp frusen vid 9 utan större entusiasm. Packade ihop, uppehållsväder, och tog oss lagom ned till piren för att hinna med båten. Det var ingen typisk passagerarbåt, utan såg mest ut som en fiskebåt med lastlucka på fördäck. Massor av last hade man men endast cirka 15 passagerare. Inne i ruffen fanns bänkar där man kunde sitta, men ville man se något av det som passerades måste man ta sig ut där bak eller upp på däck ovanför ruffen.

Båten började med att mycket snabbt, ett par minuter, föra oss över till samhället på andra sidan sundet – Hvannasund på Vithoy. Där stannade vi mer än 20 minuter, ty mängder av last skulle av redan här, virke och cement till något bygge och så varor till handelsmannen i Vithareidi, samhället på Vithoys nordspets. Sedan for vi ut igenom sundet, ut på Svinoyafjörður, och så ut på Atlanten.

Allt eftersom blev det soligare väder och några på båten sade att det skulle komma till att bli en fin dag. Vinden var rätt måttlig men trots det gick dyningen hög.

Ön Svinoy som vi skulle runda blev en verklig upplevelse ty för första gången fick vi se riktiga fågelberg, 400 meter höga stup ner i havet och med ett myllrande fågelliv. Överallt i alla skrevor och gräsklädda partier var det fågelbon, likaså såg man hål i marken i gräset och även i själva berget där de tjugiga, baktunga lunnefåglarna bor.

Utöver fågellivet kunde man njuta av de gigantiska vattenfallen som skar genom klipporna och grottor nere i strandkanten innanför bränningarna.

I en vik på Svinoy har en liten bygd kunnat fortleva, och ditin körde båten. På bryggan var större delen av befolkningen samlad, tycktes det, för att ta emot båten som kom med folk och varor från yttervärlden.

Lodräta stup på Fugloy

Från Svinoy var det sedan kurs mot Fugloy. På håll syntes det vara en outhärdlig plats – vindpinad och med lodräta stup. Två bygder finns där likväl, bägge på sydsidan och den ena – Haffarvik – i en havsvik. Det var dit vi tänkte oss och dit kom vi. Även här var massor av folk samlade och då ingen affär finns i byn hade de enskilda personerna beställt varor.

Det visade sig vara oerhört fint skyddat mot väder, mot norr, öster och väster låg man i lä för berg, endast från söder kom dyningen in och båten svängde säkert en meter upp och ned när vi stannat vid piren som man byggt längs västra klippvägen av viken.

Vi gick alltså i land klockan 12.30 och följde med folkströmmen upp till samhället, bestående av två klungor tätt ihopbyggda hus, den ena kring kyrkan, vid varsitt hörn av viken. Ovanför byn sträckte sig åt alla håll inägorna, maximalt utnyttjade för gräs och annan vallodling, ovanför följda av hagar för korna. Här och var där marken tydligen var bra, fanns små potatisland. Efter detta låg utmarkerna, de väldiga arealer som fåren betar av och effektivt förhindrar att någonting växer sig högt på

Ovanför byn sträckte sig åt alla håll inägorna, maximalt utnyttjade för gräs och annan vallodling, ovanför följda av hagar för korna. Här och var där marken tydligen var bra, fanns små potatisland. Efter detta låg utmarkerna, de väldiga arealer som fåren betar av och effektivt förhindrar att någonting växer sig högt på

Idealisk tältplats i Haffarviks utägor.

Vi gick igenom byn och följde därefter stigen uppåt, längs bäcken och sökte efter natthärbärg. Det var solsken och vindstill, sagolikt skönt. Så kommer vi plötsligt till den mest idealiska tältplats man kan finna. Alldeles bredvid stigen, mellan denna och bäcken, i en sänka skyddad fullständigt åt tre håll ligger en 20 kvadratmeter frodigt gräsklädd platå. Där slog vi läger, packade upp alla fuktiga kläder och lade dem på gårdesgården, som löpte alldeles bredvid utmärkande slutet på inägorna, och reste tältet. Vi tog och lagade till dillkött, frystorkat, och satt utomhus och njöt medan vi avåt det.

Överallt på fälten utnyttjade man den fina dagen till att försöka klara av så mycket som möjligt av slåttern och höskörden och hela familjerna var ute och räfsade, torkade och stoppade ned i några slags silos som det fanns en till varje hus. Allt som allt bestod väl byn av 10 hushåll. Givetvis märkte man vår närvaro, men ingen kom och sade eller ville något.

Håkan och jag begav oss ut på rekognosceringstur över till andra sidan ön. Vi följde den dal i vilken bygden låg, upp och sedan ner på andra sidan. På nordsidan av ön gick sjön ännu hårdare fram mot klipporna som på ömse håll om dalen reste sig mot skyn. Massor av fågel över sjön.

Promenad ner till byn

Vi gick tillbaka till tältet, Håkan gick in för att vila då han ännu inte var helt bra, själv satt jag ute och läste i Fridegård i någon timme. Därefter gjorde jag en promenad ner till byn för att kanske träffa någon människa, i alla fall ned och känna atmosfären.

Satte mig nere vid en cementerade väg som leder ut i vattnet från båt- husen 25 meter upp på land. Då hamn saknas tvingas man här som på de flesta håll dra upp båtarna långt på land efter varje fisketur (*bild till höger*). Det rör sig givetvis endast om små snipor för hemmafiske, stora fiskebåtar måste stanna en bit ut och skicka in den lilla båten om man skall lämna någon man från byn iland.

Jag satt och tittade på det rasande vattnet, som bröts till enorma kaskader av skum mot klipporna. Efter en stund gick jag upp bland husen, och utanför ett satt en yngre man med fru i solskenet, och efter att ha sagt något om vädret och att jag tältade en bit ovanför kom ett samtal igång. Han, liksom alla andra färingar jag talat med, visste genast var Lund låg och frågade då vad jag studerade - Etnologi, och han visste precis vad det gällde och konstaterade att då har du svårt att få jobb i Sverige. Överhuvudtaget är färingarna väldigt insatta i alla de nordiska ländernas affärer och man skryter gärna med att man talar skandinaviska, begripligt för alla skandinaver.

Jag frågade om det fanns någon affär i byn, men det fanns det ej, däremot i den andra bygden – Kirkja, 2 km bort över berget väster om Haffarvik. Men om vi saknade något så skulle vi bara säga till, de hade det mesta i förråd även i Haffarvik.

Lunnefåglar numera fredade

Om vintern går ingen reguljär båt ut till ön, ty vågorna går ända upp till 40 famnar på klipporna vid full storm och normalt 15-20 famnar. Istället får de ta småbåtar till någon större båt alternativt själva ta sig in till Klaksvík, som är den stora metropolen häruppe.

Han förklarade att vi kommit försent för att se de väldiga häckande fågelkolonierna, häckningen är över, man har haft en fin period häruppe med fågelkött och ägg, då främst av måsarna. Lunnefågeln fredas helt numera (på Fugloy!) ty den håller på att försvinna, det blir färre för vart år trots att ingen avskjutning äger rum.

Gick sedan tillbaka upp till tältet och tittade i båturlistorna för att planera nästa resetapp. Vi hade tänkt oss till Torshavn imorgon, men se det gick inte – ty den enda båten från Klaksvík till Torshavn går redan kl 10.30, och båten från Fugloy går tidigast vid 12-tiden kanske. Tänkte då att vi kunde stanna en dag till på Fugloy, men då sprack det p.g.a. att båten från Fugloy har andra, icke passande tider på söndag. Beslöt till sist att vi ska ta oss till Klaksvík och tälta där i närheten för att ta båten där kl 8.00 eller 18.30 till Torshavn.

Så småningom försvann solen bakom berget och då var det med ens rätt kyligt. Jag flyttade in i tältet. Håkan pratade lite med en tant som drev upp sina kor i hagen på andra sidan

bäcken och var våldsamt nyfiken på oss, men när Håkan närmade sig för att tala fick hon brått med att gå, men kom tillbaka när Håkan ropade.

Han frågade om vi fick ligga där och så vidare – och visst fick vi det. Vi lagade till te och åt upp det sista på det grova brödet och den sista marmeladen. Beslöt att ta en promenad till affären i Kirkja imorgon bitti. Läste i Fridegård tills det blev för mörkt, Håkan läste färdigt mitt kompendium. Till kojs vid 9-tiden.

Denna natt när allt var torrt, det var uppehållsväder och vi låg vindskyddade på en isole-
rande, tjock gräsmatta var det jätteskönt att ligga ute, var skönt varm hela natten.

11 augusti 1973

Vi gick upp klockan 9 och fann att solen var borta, dessutom blåste det betydligt hårdare än igår. Till frukost lagade jag till två portioner ärtsoppa, som jag hade överblivna från tidigare tillfälle.

Packade ihop och gick ner från vår lägerplats vid 10.30. Just då var hela befolkningen samlad och tittade på hur fyra män i en liten båt tog sig ut till en väntande fiskekutter. Med vana årtag klarade man av dyning och bränningar när man rodde ut.

Stup till vänster – bergsrygg till höger

Vi betraktade skådespelet en stund, sedan började vi den mödosamma vandringen uppför berget till vänster. Det var bara att följa kraftlednings- och telefon-stolpar, ty längre till vänster väntade stupen, till höger en hög vass bergsrygg, bara vid stolparna var det gräsbeväxt hela vägen och en lätt (i svårighetsgrad, ej i ansträngning) vandring var möjlig.

Efter att så småningom kommit upp på krönet fick vi känna på den hårda blåsten och detta i kombination med ett begynnande regnväder. Vad som återstod till Kirkja var en 1,5 km lång gräslänt, som inte vållade något problem alls utan var enbart angenäm att gå på.

Kom ned i Kirkja vid 11.05. Här fanns väl ett obetydligt antal fler hus än i Hattarvik (det borde förresten cirka 50 personer i Hattarvik) och de var ännu mer sammangyttrade än i grannbygden.

När vi kom förvånades vi över att flera personer som igår steg av i Hattarvik nu med väskor befann sig i Kirkja, likaledes över att en massa människor höll på att dra att sig nedåt stranden, som inte var synlig ifrån husen. Vi funderade dock inte så mycket på det, ty enligt tidtabellen och vår erfarenhet från igår skulle båten komma till Hattarvik vid halv ett-tiden och först därefter gå till Kirkja. Vi hade inte sett till båten, så den var inte för tidig eller dylikt.

Vi frågade efter affären, och blev hänvisade in i ett vanligt hus, där man i ett rum hade en del varor. Bröd frågade vi efter men det hade man ej. Istället fick vi köpa söta kex och nötkräm. Dessutom en chokladkaka. Detta gick på 12 kronor.

Bråttom att hinna med båten

När vi så handlat tog vi oss också nedför strandvägen. Plötsligt upptäcker jag då de två masterna på vårt fartyg, fastän klockan bara var 11:10. Oförklarligt, men vi sprang, rusade ner till Kirkjas cementspår där man just skulle till att ta ombord sista väskan och fara iväg. Precis hann vi med och det var rena turen. Inte kunde vi veta att man idag körde en annan rutt än igår.

Till havs märktes än tydligare att det var hårdare väder än igår, och först när vi kommit in i skydd bakom ön Svinoy lättade sjöhävningen. Vi for ej heller till samma plats på Svinoy som igår, utan på läsidan for vi in till en brygga men man såg inga hus. Folk med bagage väntade att få följa med. Vädret hade nu slagit om till regn och det regnet höll sedan i sig konstant hela dagen i förening med hård, byig vind.

I Nortepil steg vi av båten och gick rätt in i en av de väntande taxibilarna och med tre ytterligare passagerare for vi vägen genom tunnlarna till Klaksvík för enhetspriset nio kronor. Vi bad att få bli avsläppta vid sjömanshemmet, där vi tänkte tillbringa en stund tills det slutade regna.

Vi gick alltså in i restaurangen och beställde middag à 12 kronor och det blev fårstuvning och potatis, filmjolk och brun farin, samt kaffe. Efter denna goda, något ovanliga måltid fann vi att det regnade än värre ute. Vi hämtade den färöiska dagstidningen och läste den noggrant, beställde in ytterligare en kanna kaffe + två tårtbitar (5.50 per person), skrev vykort till en del etnolog-vänner: **Gustav**, **Douglas** och **Märta**, dessutom ett till **Beppe**, vistandes på Mallorca med sina föräldrar och flickvännen **Vivi**.

Klockan hade nu blivit 4 och vi beslöt att trots allt ta oss ut en stund. Efter att betalat och gått ut blev vi dock betänksamma – vädret var för dåligt. Stod och hängde i någon timmes tid innan vi beslöt oss för att så nära som möjligt uppe på sluttningen sätta upp tältet, sedan kunde vi återvända in till värmen.

Sjömanshemmet i Klaksvik vår räddning

För att väta ned så lite som tänkas klädde vi oss i regnställ, packade upp tältet och lade det i min axelväska jämte tältpinnarna. I övrigt medtog vi ingenting mer än tältstången och så gick vi ut. Passerade den sista bebyggelsen och så upp i hagarna för att bli varse den fruktansvärda blåsten, som piskade regnet mot en.

Något vindskydd fanns ej på hela området, dessutom var marken sluttande till största delen. Där platåer fanns var det enbart stora vattenpölar. Vi gick längre och längre bort utan att finna något lämpligt, skorna var dyngsura.

I det läget beslöt vi att ta in på sjömanshemmet, kosta vad det kosta vill. Tillbaka dit och bokade in, ett dubbelrum för 60 (danska) kronor på fjärde våningen. Stort, bra rum med skrivbord och fåtöljer samt sköna sängar gjorde oss nöjda. För att utnyttja maximalt tog vi oss var sin dusch, och jag tvättade sedan en del strumpor, kalsonger samt min handduk för att få utnyttja värmeelementet till tork.

Jag läste Fridegård, Håkan började på "*Afrikas historia*" av **Basil Davidson**, även den min. När jag nu efter alla dessa kvällar med kyla och utan ljus kom till ett ställe, varmt och med elektricitet, utnyttjade jag det till fullo och skrev dagbok ända in på det nya dygnet. I en stor samlingshall nära vårt rum hade någon hyrt in sig för en stor middag, och hela kvällen ända tills 1-tiden hörde vi hur man åt, höll tal och sjöng färöiska folkvisor i det lyhörda hotellet. Det var dock enbart trevligt.

12 augusti 1973

Dag att fördriva i Klaksvik

Det har varit en helt fantastisk dag idag och med en fullständigt oväntad händelse som orsakade detta. Vädret var bra idag efter gårdagens busväder. Steg inte upp förrän klockan var över 10. Åt våra kex med nötkräm på. Gick ner för att betala rumshyran och ställde våra ryggsäckar i entrén för att hämta de senare i lagom tid för Torshavnsbåtens avgång klockan 18:30.

Därefter promenerade vi på stan, och vi räknade med att det skulle bli knepigt fördriva tiden och finna något meningsfullt att göra i över 6 timmar. Antog att vi väl mest skulle sitta och fika på sjömanshemmet eller något liknande. Det var ju söndag, affärerna var stängda och det var ren dödsstämning på gatorna.

Vi drog genom de folktomma gränderna ner till fiskehamnen och betraktade de stora fartygen. Gick så till hamnviken – platsen där vår båt skulle lägga till. Sedan åter in i centrum, förbi det forna biskopshuset – en tjusig gammal stenbyggnad som nu tjänar som Sparbankslokal, förbi den äldsta kyrkogården i staden och där stannade vi till en stund för att kolla de små oansenliga gravstenarna utan text, men också en del större, däribland en som gällde en kungsbonde avliden 1938.

Änka och sjundedagsadventist en fantastisk person

Just då blir vi tilltalade av en äldre dam, 66 år gammal, på andra sidan gatan som berättade för oss om de tre begravningsplatserna i staden. Hon övergick sedan till att beklaga sig över att färingarna blivit så försämrade av det stigande välståndet. Hon menade att undergången är nära och citerade flitigt Bibeln.

Hon undrade om vi var hungriga och bjöd hem oss på te. En liten pojke vi mötte på gatan

sändes iväg att handla åt henne söndagen till trots. Hon bodde i ett omodernt hus mitt i Klaksvik och hette **Hilma Henriksen**, änka sedan ett år tillbaka och tydligan sjundedags-adventist. Ständigt citerade hon och framförde bibliska synpunkter. Vi höll med henne hela tiden ty man vet inte var man har religiösa människor med sina flokler.

Det blev en synnerligen angenäm eftermiddag Hilma var gästfri nästan till överdrift. Det märktes att hon uppskattade att få sällskap. När killen kommit med det inhandlade dukade hon fram franskbröd, holländskt smör, ost, marmelad, te och brunt farinsocker, och trugade oss att äta och äta.

Hon berättade att hon själv aldrig ätit franskbröd utan bara riktigt rågbröd bakat på surdeg. Hon förväntade sig inte att vi skulle uppskatta det, men när hon fick veta motsatsen plockade hon fram ett massivt hembakat bröd och visade oss en surdeg hon gjort.

När vi var mätta packade hon ner allt resterande bröd, pålägg och farinsocker, och trugade oss att ta det med oss. Därefter undrade hon hur länge vi skulle stanna i Klaksvik och om vi ville äta middag med henne. Efter en stund ringde hon till sjömanshemmet och beställde mat till oss som levererades med taxi.

”Oskick att äta mat ihop med gäster”

Det var ju söndagsmiddag så det var extra fin mat: Fisksoppa, fläskstek med såväl kokta som bakade potatisar och sås samt risgrynsgröt med saffran. Hilma dukade fram för oss i rummet och lät oss äta tills vi var stoppmätta och belåtna, först därefter åt hon själv lite grann stående ute i köket.

Hon förklarade att hon gjort så under 35 års äktenskap, och hon retade sig på det alltmer vanliga oskicket att värdinnan sitter vid samma bord som gästerna istället för att ägna sig åt serveringen. Hon undrade hur det är i Sverige.

Hon visade sedan bilder av sig själv från hennes ungdomstid och på mannen. Dessutom berättade hon om sin far och sina bröder som varit starka som björnar. Sedan undrade hon om vi kände till herr **Åhlén**, som hon varit agent för en gång här på Färöarna. Övermåttan förtjust tycktes hon vara i oss, speciellt i mig, och hon provade en ylletröja på mig som hon hade, men den var för stor. Då tog hon mina mått och lovade att skicka oss varsin tröja.

Hennes symaskin, en Husqvarna modell tidigt 1900-tal, var lite sönder, och Håkan som är väldigt road av sömnad tittade på den och justerade en del fel, men lyckades inte få den att fungera helt och hållet.

När Håkan gått på toaletten kom hon plötsligt fram till mig med knuten hand och överräckte någonting, som visade sig vara 20 kronor och propsade på att jag skulle ta emot pengarna, hon sade att hon har så det räcker, hon saknar egna barn och slutligen att Bibeln säger att du ska skänka bort ditt överflöd.

Hoppades vi skulle gifta oss med färöiska flickor

Senare gav hon Håkan 10 kronor för att vi skulle kunna ta en taxi till sjömanshemmet och då samtidigt medföra de diskade kärnen som maten kommit i.

Hilma fann ett stort nöje att höra att Håkan är ogift, liksom jag, och uttryckte en förhoppning om att vi ska finna färöiska flickor och gifta oss med.

Jag fotograferade Hilma och Håkan på trappan. Så lovade vi att besöka henne igen om vi nån gång återvänder till Klaksvik, och efter att Hilma ringt efter taxi lämnade vi henne, men först stefter ett utdraget farväl när klockan var 17. Jag lovade hälsa till min mamma från henne.

Direkt till sjömanshemmet, lämnade kastrullerna och tog våra ryggsäckar som stått i entrén. Promenerade genom staden ner till hamnen, nödvändigt med lite motion.

For med båten tillbaka till Torshavn – alldeles full med passagerare denna söndagskväll. Rundresan till de nordliga öarna är nu avslutad. Dags att upptäcka de sydliga öarna.

LARS EKLUND

Fortsättning på resan i Resebrev 48.:

http://larseklund.in/resebrev/48_sandoy&suduroy1973.pdf

